

تأثیر لنگش در آسایش گاو

دکتر عبدالحمید میمنندی یاریزی

گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه شیراز بخش جراحی،

لنگش باعث درد و ناراحتی زیاد در حیوانات می شود. صرف نظر از مراقبت و درمان که وقت زیادی برای آن صرف می شود، دوره برگشت حیوان دچار لنگش به حالت طبیعی اغلب طولانی می شود. گاوهای لنگ اغلب دیر تشخیص داده می شوند از این رو یکی از مهمترین مقوله های آسایش حیوان محسوب می شود. تغییرات رفتاری شامل کاهش حرکات، دراز کشیدن برای مدت طولانی، کوتاه شدن زمان خوراک خوردن، کم شدن سرعت قدمها و افزایش بی قراری بخصوص در زمان شیردوشی می باشد. مراقبت ناکافی یا مدیریت ضعیف صاحب دام می تواند استرسهای بیومکانیکی اضافی را ایجاد نماید. این استرسها به صورت انفرادی یا ترکیبی منجر به تغییرات در دینامیک وزن گیری می گردد که به نوبه خود ممکن است باعث بیشتر جراحات بافت شاخی، تغییر در شکل سمها، تغییر در تناسب اندام و لنگش گردد. احساس راحتی و آسایش یک نکته قابل ملاحظه و مهم در دوره آبستنی گاو شیری می باشد. فاکتورهای مرتبط با آسایش گاو، که ممکن است مستعد کننده بیماریهای اندامهای حرکتی باشند، شامل احداث ناگهانی بستر بتونی، کمبود بستر، طراحی ضعیف جایگاههای انفرادی و خود صاحب دام می باشد. این فاکتورها در نحوه ایستادن، خوابیدن و رفتار گاو، تأثیر گذار است. برای گاوهای لنگ باید توجه خاصی معطوف شود اما این مراقبت اغلب به صورت تأخیری است زیرا کمبود تسهیلات و امکانات برای معاینات و مراقبت اختلالات لنگش وجود دارد. بعضی از دامپزشکان از انجام کار بر روی گاوهای لنگ خودداری می کنند زیرا از ایمن بودن شرایط نگران هستند و یا به دلایل درآمد زایی کم، دوری می کنند. حالت غیر ایمن هم برای دام است و هم دامپزشک. همچنین درمان اختلالات لنگش های خاص وقت گیر است. نهایتاً ضرورت می یابد دامپزشک هزینه هایی را از دامدار دریافت کند که بعضی از آنها آن را گران می دانند و نمی بردارند. مجموعه این مشکلات باعث می شود که دامپزشکان از کار بر روی اختلالات حرکتی اجتناب کنند و دامداران نیز به جستجوی دامپزشک نپردازند. مشکلات پیچیده اندام حرکتی جایی که دخالت جراحی نیز لازم باشد در برنامه دامپزشک جایگاهی ندارد. به جای آن دامداران در چنین شرایطی ممکن است به تجربیات خودشان برای درمان روی بیاورند یا از افراد غیر متخصص کمک بگیرند. نتیجه آن می شود که درمان ناکافی و غیر مؤثر صورت می گیرد، درمان به تأخیر می افتد و مراقبت دامپزشکی به صورت ناقص انجام می شود و در این میان حیوان است که درد و رنجش افزایش می یابد. گاهی در بعضی از بیماران، درمان نیاز نمی باشد. در این راستا ارسال دام به کشتارگاه و یا معدوم نمودن ممکن است انتخاب بهتری از دورنمای آسایش حیوان را بیان کند. جایگاه نگه داری از مسائل مهم گاو داری است. فاکتورهای مرتبط با آسایش گاو، که ممکن است مستعد کننده لنگش باشند، شامل احداث ناگهانی بستر بتنی، طراحی ضعیف جایگاههای انفرادی و خود صاحب دام می باشد. این فاکتورها در نحوه ایستادن، خوابیدن و رفتار گاو و همچنین آسایش گاو تأثیر گذار است. کارکنان گاو داری با هر مرتبه ای باید یک درک اولیه از رفتار گاوها داشته باشند. معمولاً یک دلیل خوب وجود دارد که چرا آن ها آنچه را ما در شرایط خاص می خواهیم، انجام نمی دهند. گاو به رفتار آرام بهترین پاسخ را می دهد و در برابر نیروهای نهجی، مقابله می نماید. صبر و حوصله در موفقیت کارکردن با گاو ضروری است. صاحبان و سرپرست کارکنان در مزارع گاو شیری باید بدانند که هر فردی قابلیت کار کردن با گاو را ندارد. به عبارت دیگر برخی افراد برای بستن هایی مناسبند که نیاز به برخورد مستقیم و تنگ تنگ با گاو ندارد. علاوه بر این، گاو مشابه انسان دارای روز بد و روز خوب می باشد. حیوانات گاهی عصبی و با به تعبیری ناراحت به نظر می آیند که در این زمان کارکردن با

آن‌ها مشکل‌تر است. در این لحظات مخصوصاً کارگر باید به پاسخهای رفتاری حیوان حساس باشد تا از آسیب رسیدن به خود و حیوان جلوگیری شود. عبارت «سرریزترین راه برای کار کردن با گاو آرامش است» نکاتی را در ارتباط با راههای کار کردن با گاو به ما گوشزد می‌کند. گاوها انساناً مخلوقات آرامی هستند. وقتی می‌خواهیم از آن‌ها استفاده کنیم، اگر در ارتباط با رفتارهای طبیعی و این که چگونه محیط خود را درک می‌نمایند بدانیم، کارکردن با آن‌ها مطمئن‌تر، کارا تر و لذت بخش‌تر خواهد بود. در هر حال رعایت موارد مربوط به راحتی و آسایش گاو اعم از جایگاه نگه‌داری، بستر، تغذیه و مدیریت بسیار مهم می‌باشند. از اینها مهم‌تر توجه به بیماری‌های ایجاد کننده لنگش و درمان به موقع و کنترل لنگش می‌باشد. قطعاً توجه به راحتی گاو علاوه بر این که از بعد انسانی و اخلاقی حائز اهمیت است، از بعد اقتصادی نیز قابل توجه است. زیرا راحت بودن حیوان بهره‌وری او را بالا می‌برد.

References:

1. Alban, L. (1995). Lameness in Danish dairy cows: frequency and possible risk factors. *Preventive Veterinary Medicine*. 22, 213-225.
2. Espejo, LA; Endres MI; and Salfer JA (2006). Prevalence of lameness in high producing Holstein cows housed in freestall barns in Minnesota. *Journal of Dairy Science*. 89, 3052-3058.
3. Flower, FC and Weary DM (2006). Effect of hoof pathologies on subjective assessments of dairy cow gait. *Journal of Dairy Science*. 89, 139-146.
4. Rushen, J; de Pasille, AM; Von Keyserlingk, MAG and Weary, DM (2008). *The Welfare of Cattle*. Spriger, Dordrecht, The Netherland.
5. Sprecher, DJ; hotetler, DE and Kannene, JB (1997). A lameness scoring system that uses posture and gait to predict dairy cattle reproductive performance. *Theriogenology*. 47, 1179-1187.
6. Whay, HR; Main, DCJ; Green, LE; and Webster, AJF (2003). Assessment of welfare of dairy cattle using animal-based measurements: Direct observations and investigation of farm records. *The Veterinary Record*. 153, 197-202.